СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 194 Джерзі Ситі, Н. Дж., середа, 21 серпня 1935. — VOL. XLIII. No. 194. Jersey City, N. J., Wednesday, August 21, 1935 THREE CENTS

ТРИ ВАЖНІ ЗАКОНИ ПЕРЕЙШЛИ У ВАШИНҐТОНІ

ВАШИНҐТОН. — Останній „конечний" законопроект адміністрації в теперішній сесії конгресу, тобто так званий „вугляний" законопроект, приняла палата послів 194 голосами проти 168. Він має на цілі управильнити ціну мягкого вугля через допущення до участи в раді, яка установляє ціну, виборних представників з округи.

Майже без ніякої дебати перейшов також в обох палатах конгресу банковий закон. Він має на меті зреорґанізувати федеральну Раду Резерви та перевести важні зміни в теперішнім банковім законі. Відтепер Федеральна Рада Резерви буде називатися Радою Управителів Федеральної Резервової Системи. Її члени будуть іменовані урядом. Ця Рада буде давати кредити банкам, що будуть членами Резервової Системи.

Третій закон, що перейшов у конґресі, створює пенсійний фонд для залізничих робітників. Він каже, як призбирати 50 міліонів долярів, потрібних на цей фонд.

ПРЕЗИДЕНТ БУДЕ ГОВОРИТИ НА РАДІО В СУБОТУ.

ВАШИНҐТОН. — Наче на закінчення сесії теперішнього конґресу президент Рузвелт виголосить пів-годинну промову на радіо в суботу для цілого населення Америки. Згідно із східним постійним часом („Істерн Стандард Тайм") президент буде говорити від години 9.30 до години 10-тої ввечір. Промова буде звернена до молодих демократичних клюбів. В ній порушить президент біжучі політичні питання.

Є РОБОТИ, ТА НЕ ВІДПОВІДНІ.

НЮ ЙОРК. — Генерал Джансон, директор Адміністрації Поступу в Роботах у Ню Йорку перестудіював пляни будівельних проєктів, що мали на цілі дати безробітним заняття, і прийшов до висновку, що не кожний безробітний може дістати при них роботу, бо не вміє такої роботи. Їх наперед треба вчити способів праці, а щойно опісля давати роботу. От через те не можна скоро зарадити безробіттю. Зате фахові робітники майже всі дістали працю.

ВАЖКО ПРИЗНАТИ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ФИЛИПІНАМ.

ВАШИНҐТОН. — У березні 1934 року підписав президент Рузвелт закон, щоб надати Филипинам незалежність упродовж 10 літ. Одначе показується, що в тому часі можливо буде лиш установити переходовий уряд у „Филипинській Републиці". Але, щоби впровадити все потрібне до розбудови самостійної держави, на це треба буде довгого часу. Стільки є підготовної праці, що дехто вважає незалежність Филипин за неможливу.

НЕВДАЧА КОНДОНА ЯК КРИМІНОЛЬОҐА.

БОСТОН. — Тут мав реферат д-р Джан Ф. Кондон, що під прізвищем „Джафсі" переводив переговори в справі Линдберґового синка, а потім був одним з найголовніших свідків у процесі проти Ґавптмана. Кондон не говорив нічого про сам процес, а виголосив відчит про „наукові підстави при кримінальних відкриттях". Відчит відбувся в однім театрі. Публики прийшло багато, але вона не захоплювалась науковими виводами славного свідка. При кінці почала показувати своє негодування, а потім таки висвистала його.

РОЗСАДИВ СЕБЕ ДИНАМІТОМ.

ФОРТ МАЄРС (Флорида). — О. Дж. Гол, доглядач дому електричної компанії, вложив собі в уста палочку динаміту і злучив його з електричним проводом. Динаміт експлодував і розірвав його голову на шматки.

ВПРОВАДЖУЮТЬ УРЯДОВО ВИНАХІД ДЛЯ ВІДКРИТТЯ НЕПРАВДИ.

БОФАЛО. — Іван Новак домагається від компенсаційного стейтового бюра відшкодування за цілковиту неспосібність до праці внаслідок каліцтва. Бюро твердить, що він лише частинно неспосібний. Нема як доказати, де правда. Бюровий комісар запропонував адвокатови Новака вжити винаходу для відкриття неправди, як саме мається справа з його неспосібністю. Адвокат згодився. Винахід звісний під назвою „кардіо-нюмограф". Досі ще ніхто урядово на нього не покликався. Новак згодився на рішення на підставі доказу винаходу.

ЩЕ ОДИН МОРСЬКИЙ ВУЖ.

ВЕЛЕСЛІ (Масачусетс). — В озері Вобен, недалеко Велеслі Каледж, побачили вже вдруге страшного вужа, подібного до леґендарного морського вужа. Теперішній оказ має голову коня, довгу дві стопи, шию яких вісім стіп, а ціле тіло довге яких пятьдесять стіп. Цього вужа бачили пять людей минулого року, між ними й один професор каледжу, але мовчали, щоб не виставити себе на посміховище. Дехто з тих людей бачив вужа й тепер.

НОВА СИСТЕМА ВЯЗНИЦЬ ДЛЯ НЕЛІТНІХ ВЯЗНІВ.

Незадовго в Канаді нелітні вязні будуть вилучені з вязниць, де вони відбувають кару з дорослими вязнями, бо на основі рішення домініяльного уряду будуть установлені окремі заведення для малолітніх злочинців. У тих заведеннях будуть звертати увагу на виховання, а не на покарання.

Того роду система вязниць існує у Великій Британії. Там є окреме товариство т. зв. Борстал-а, яке опікується малолітніми вязнями після їх вивільнення з вязниці й старається для них про роботу.

МОСКАЛІ ХОТЯТЬ МАТИ ДЕРЖАВУ В АФРИЦІ.

Передавши з царських рук у большевицькі велику Росію, Москалі тепер хотять задоволитись маленькою державкою в Африці.

Депеша з Варшави повідомляє, що туди приїхав висланець московських політичних еміґрантів, Трофімов, котрий хоче зорганізувати леґіон московських добровольців, що мав би воювати по стороні Італії проти Етіопії в Африці. За це малаб Італія створити маленьку російську державку у східній Африці, котру заселилиб Москалі, а котра осталасіб під опікою Італії.

ВІДВАЖНА ДІВЧИНА.

Кейті Ковел, 14-літня дівчина, і Лілі Балантайн з Норт Бателфорд, Саск., пустилися човном по бурливім озері Джек-Фіш. Заплили яких три милі, коли на нещастя весло вирвалося з рук і вода зачала скоро його нести. Кейті, добра пливачка, скочила убрана у воду, щоб його вхопити. Її товаришка бачила, як вона щораз дальше відпливала за веслом, настрашилась і собі скочила в убранню у воду. Кейті Ковел, побачивши, що сталося, скинула своє шматтє, бо знала, що їй треба буде довго плисти. Вернулась до товаришки і разом з нею пустилася плисти до берега. Два рази Лілі просила, щоб Кейті лишила її і сама ратувалась, але та казала: „Ми допливемо. Я знаю, що допливемо".

На березі стояла сестра Лілі і бачила дві голови у воді. Вона зрозуміла, що щось недобре, і поплила їм назустріч. Милю від берега стрінула їх і помогла притягнути сестру до берега. Обі дівчини вийшли щасливо і здорово зі свого грізного досвіду.

НЕПІДХЛІБНА СТАТИСТИКА.

Як повідомляє „Глос сондовництва", Львів займає перше місце щодо злочинности в Польщі. Статистичні обчислення стверджують, що у львівському воєвідстві побіч краківського доконано в 1934 р. найбільше вбивств, ошуканств і спроневірень. У ділянці крадіжів іде львівське воєвідство разом з поморськими попереду інших воєвідств. Протягом 1934 р. було у львівському воєвідстві майже стільки крадіжів із вломом, що у всіх інших центральних воєвідствах. В рубриці кишенькових крадіжів фіґурує львівське воєвідство на одному з передових місць, сусідуючи з Варшавою, Лодзею і Познанем. Взагалі число душогубств дійшло в Польщі торік до 1,900, що в порівнанні з попереднім роком означує зріст на 21 прц. Крадіжів було торік 471,716 супроти 456,689 попереднього року.

ЖІНКА НА ДОПОМОЗІ — БАНКИРОМ.

Вінніпеґська поліція арештувала Нету Войце за незаконне одержування допомоги в тімсамім часі, коли вона зичила людям гроші наче дійсний банкир. Поліція знайшла у її гарно умебльованім домі посвідки, що вказували на роззичені гроші, та банкову книжку, що вказувала вкладки на поважну суму. В домі знайдено $41 готівки. Посвідки від торговців вказували, що жінка закупила в часі одержування допомоги одіж, хатні річи, два авта й два моторцикли. Її віддано під суд.

В домі арештованої жінки поліція застала трох інспекторів з допомогового департаменту, котрі в неї забавлялися. Їх зараз же завішено в урядованні.

У місті зчинився рух і крик між урядовими кругами, щоб „виполоти" всіх галапасів із лісти державної допомоги.

ПЯТЕРНЯТКА ПРИТЯГАЮТЬ ТУРИСТІВ.

З початком кожного літа через Торонто переїздять десятки авт з американськими туристами зі всіх сторін Америки, котрі потім розїжджаються по всіх закутинах північного Онтеріо в погоні за холодом, рибою і спокоєм біля срібних озер. Багато їде далі у Квебек. Одначе цього літа тисячі туристів завертають свої авта на шлях, що веде до Норт Бей, недалеко якого знаходиться сільце Календер, котре, хоч мале, є відоме цілому світови тільки тому, що там знаходиться шпиталь Дефо, у якім плекаються пятернятка Діони, що стали дійсним магнетом для туристів і великим джерелом доходу для околичних містечок.

Інформаційне бюро туристів твердить, що околиці Норт Бей відвідують цього літа стільки людей в однім тижні, що брало цілий місяць на те число минулого року. Д-р Дефо, котрий привів пятернята на світ, заявляє, що пересічно двісті осіб на день відвідують шпиталь. Туристи причинюють собі два дні дороги й багато коштів, щоб лише глипнути крізь скляні вікна на мацюпенькіх пять панночок, котрі багатіють з кожною набутою унцією тіла та котрі стали славними через те, що прийшли на світ не по одній, але масово, гуртом.

В неділю, 21. липня, 4,000 туристів відвідали шпиталь.

ВУЖ ВИРАТУВАВ ЖІНКУ ВІД БАНДИТА.

Коло індійського міста Мадрас напали бандити на людей, які верталися з весілля. Один з бандитів затягнув жінку в корчі, там забрав її дорогоцінності і хотів її знасилувати. В тому часі виповз з кущів вуж, який укусив бандита, так, що він по кількох годинах помер. Жінці, яка зімліла, вуж не зробив ніякої кривди.

ЗЇЗДИВ 1000 МИЛЬ І НЕ МАЄ СЛУЖНИЦІ.

І. В. Шаров у Вейборн, Саск., прийшов до висновку, що чим більше безробітних, тим тяжче знайти робітницю на фарми. Він зїздив 1,000 миль, шукаючи всюди служниці, одначе не міг знайти дівчини, яка булаб хотіла працювати на фармі.

ЧУЖИНЦІ З ТОРОНТА ЗНЕВАЖАЮТЬ НЕДІЛІ.

Мешканці Лембтон Парку, недалеко Торонта, де що неділі ріжні народности наймають місце на влаштування своїх пікніків, є доведені до крайнього обурення на „форенерів", котрі зневажають святість неділі своїми гамірними пікніками з танцями, грою в карти й крикливими забавами. На засіданню повітової ради такі крикливі пікніки мають бути заказані окремим рішенням.

„УКРАЇНСЬКИЙ" ЧИ „МАЛОРУСЬКИЙ"?

Ужгородське „Українське Слово" пише: Свого часу тов. „Просвіта" зголосило урядови зміну свого статуту в тім змислі, що мовою урядування товариства є мова українська. Міністерство на цю зміну не згодилося. Товариство подало скаргу до найвищого адміністраційного суду в Празі. Тепер розписалися часописи, що найвищий адміністраційний суд скаргу „Просвіти" відкинув, то є постановив, що міністерство не нарушило закону, а своє рішення мотивував тим, що в законах чсл. републики і генеральним статуті назва „український" не приходить. Цього рішення тов. „Просвіта" до нині не одержала і тому про цю справу напишемо більше аж по одержанню рішення з його мотивами. Зазначимо лише, що рішення найвищого суду мають силу виключно деклараційну, а не конституційну, то є, що рішення найвищого адміністраційного суду ніколи нічого не може заборонювати.

ПОКАРАНО 14 МАРШОВИКІВ НА ОТАВУ.

Торонтонська поліція придержала 14 членів торонтонського леґіону Походу на Отаву, яких поставлено перед суд за волокитство й незаконне збирання фондів на ціль походу. Усіх покарано по $50, або десять днів арешту.

КОМУНІЗМ У БІБЛІЙНІМ ТОВАРИСТВІ.

Влада у вільнім місті Данціґу закрила орґанізацію Міжнародного Товариства Дослідників Біблії, як судове слідство виявило, що за здогадним навчанням біблії скривалася комуністична діяльність.

ПЕРЕЇХАВ БІЦИКЛЕМ 14,000 МИЛЬ І ВИЗДОРОВІВ.

Гаролд Л. Пітерсон з Ріджайни, Саск., попереднo вчитель зо школи Асинобоя, за порадою лікаря виїхав зі Саскачевану в липні 1934 р., а в липні ц. р. вернувся до Ріджайни. Переїхав 14,000 миль по Канаді і Злучених Державах і виїскав своє здоровля. З біцикля мало що лишилося.

ВЯЗНІ НА ВІДПУСТЦІ.

До молочарської спілки в Стердині, пов. Соколів, вломилися в ночі пять бандитів і вкрали з каси 5,000 зл. За злодіями пустилася в погоню поліція. Постерунковий Сінчук дігнав їх у селі Рудниках. Підчас стріляниня впав поліцай, тяжко ранений у черево і руку. Перевезений до шпиталю, він помер. Одночасно згинув від кулі один бандит, Гаруґ, а другого, Федорчука, ранено. За іншими бандитами глядає поліція. Показалося, що всі вони сиділи у вязниці, з якої вийшли тільки на відпустку.

ІТАЛІЯ ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ГОВОРИТИ ПРО МИР

ПАРИЖ. — У дипльоматичних кругах говорять отверто, що нема найменшої надії на мир. Італія піде війною на Етіопію і нема такої сили, яка завернулаб її з цеї дороги. Супроти цього всякі мирові пертрактації є марним змаганням. Італія цілковито ними не цікавиться.

ДУМАЮТЬ ПРО САНКЦІЇ.

ЛОНДОН. — Кажуть, що від 1914 року не було такого напруження в урядових колах, як його можна завважити тепер, на передодні вибуху війни в Африці. На міністерській раді будуть цими днями застановлятися над дальшими кроками, які прийдеться Англії вирішити на випадок, як Ліґа Націй узнає Італію винною нападу на Етіопію, себто тою, що розпочала воєнні кроки, не зважаючи на мирові пропозиції. Покищо Англія заборонить довіз зброї і муніції як до Італії так і до Етіопії. У випадку, як Італія зістане узнана винною, бойкот буде відноситися тільки до неї.

ВТЯГАЮТЬ ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ДО БОЙКОТУ.

ПАРИЖ. — Велика Британія здає собі добре справу з того, що економічний і фінансовий бойкот Італії матиме тільки тоді успіх, коли вдасться втягнути до нього ще й Злучені Держави. Тому саме роблять уже тепер ріжні дипльоматичні заходи, щоб наклонити Злучені Держави до цього кроку, якщо Ліґа Націй заявить, що Італія завинила.

ІТАЛІЯ ДАЛІ МОБІЛІЗУЄ НОВІ СИЛИ.

РИМ. — В часі, коли в Парижі й по інших центрах ріжні політики ломлять собі голови, як не допустити до війни в Етіопії, Мусоліні на те все не звертає ніякої уваги, а переводить дальшу мобілізацію і висилає до Африки корабель за кораблем з військом і муніцією.

НІМЕЧЧИНА ЗАНЯЛА ВИЖИДАЮЧЕ СТАНОВИЩЕ.

ПАРИЖ. — Французькі ґазети пишуть, що Німеччина тепер причаїлася, не забирає ніякого слова в італійсько-етіопськім конфлікті, зброїться і жде, як розвинуться події. Вони стверджують далі, що на тім усім замішанні Німці найбільше користають.

ЕТІОПЦІ — ФАНАТИКИ.

АДІС АБАБА (Етіопія).—Заграничні кореспонденти подають, що є незаперечений факт, що тисячі Етіопців готові згинути кождої хвилі в обороні своєї вітчини. Назагал усі вони, почавши від високих офіцирів, а скінчивши на простих жовнірах, є певні, що побідять. Кореспонденти твердять, що саме та самопевність Етіопців є їхнім найбільшим ворогом, бо не дає їм змоги розуміти модерну війну.

Є таке переконання, що Етіопці можуть відразу програти, якщо кинуться в перші атаки масово. Тоді їх ґармати та скорострілі змасакрують. А цього Етіопці не хочуть розуміти. Маси вірять, що їхні гори, як магнети, притягають ворожі літаки з хмар на землю, а тоді вже вони собі з ними дадуть раду. Вони теж не вірять у силу трійливих ґазів і кажуть, що це ніодин нарід не побив другий трійливими ґазами. Вони знають, що цілком певно прийдеться їм умирати за вітчину, але кажуть, що це значить, що вмиратимуть люди, коли житиме вітчина.

І МОНАКО ВІДЧУВАЄ СКРУТУ.

МОНТЕ КАРЛЬО. — Світова господарська криза відбилася на малім королівстві Монако, яке жиє з доходів, що їх дає касино гри в Монте Карльо. Та тепер приїжджає чимраз менше грачів і доходи впали. Тому король змушений розпустити цілу свою „армію", що складається з 76 офіцирів, які завжди виступали в сорокатих одягах і були більше для паради ніж для дійсної потреби. Їх утримання коштувало річно $80,000. Кажуть, що звільнені офіцири вже зголосилися до воєнної служби в Африці.

ЗАВОРУШЕННЯ В ХОРВАТІЇ.

БІЛГОРОД (Юґославія). — В Юґославії нема спокою. В Далмації, а головно в Хорватії, приходить до частих заворушень. Є жертви в людях навіть у малих сутичках населення з поліцією.

ПРОТИ СОВЄТІВ.

ГЕЛЬСІНҐФОРС (Финляндія). — Архиєпископ Еркі Каіла виступив з атаками проти большевизму і соціялізму, що загрожують християнству. Він казав, що це є велика ганьба, що допущено Совєти до Ліґи Націй та що не знайшлася навіть одна християнська держава, щоби запротестувала проти цього, щоб такий Літвінов, совєтський комісар, міг бути президентом Ради Ліґи Націй.

ПІДДЕРЖУЮТЬ РЕПУБЛИКУ.

АТЕНИ (Греція). — Міністер війни одержав поважні суми, надіслані грецькою іміґрацією в Злучених Державах на піддержання републики проти монархістичних заміхань.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$ 2.00	One year	$ 2.00
На пів року	$ 1.25	Six months	$ 1.25
В Джерзи Сіти і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.
В Канаді належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МАНІФЕСТАЦІЯ В ПОРУ

Як бачимо, події на рідних землях і в світі розвиваються в такий спосіб, що не тільки можна, але й треба рахуватися з тим, що українська справа буде актуальною і на міжнародньому полі. В таких моментах треба особливо дбати про те, щоб українська політична думка виявляла себе у своїй правдивій формі й силі. Треба, щоб знали чужі чинники, що думають українські маси. І треба теж українським масам знати, що думають її провідні сили.

Знаємо, що наш нарід є під окупаційними владами. На ніякій землі не має він законної спромоги висказати в свобідний спосіб свою волю. Знаємо, що найменше зближення не то партій, але одиниць до котрогось з ворожих урядів використовують негайно ті уряди шляхом своєї пропаганди для твердження, що український нарід погоджується уже з окупантом та з чужою владою на своїх землях. Тому не диво, що українська іміграція в Америці так неспокійно приймає всі ті відомости, які надходять з рідних земель, а в яких пишеться про ріжні переговори наших передних людей з представниками ворожих влад, про ріжні авдієнції, приняття, чаї і т. п. Бо дотеперішня практика виказує, що з отої „реальної" політики досі нічого не виходило крім реальної шкоди, якою є те баламутство, що поширюється в світі у звязку з тими ріжними „хожденіями", а яке йде на шкоду нашої державницької ідеї.

Українська іміграція в Америці є складовою частиною всеукраїнського організму. Вона ще складається у своїй головній і рішаючій части з тих, що вийшли з рідної української землі, що не пірвали з тою землею звязку, а навпаки, той звязок на всі лади і всіми можливими засобами завжди піддержували і далі піддержують. Іміграція та має між собою поважний процент тих, що брали участь у визвольній боротьбі українського народу за визволення і свою державу. Вона має велике число тих, що саме через ворожі окупації змушені були покидати рідні землі.

Тому вже з цього боку іміграція управнена й обовязана забирати слово в українських політичних справах. Вона може сміло сказати, що вона є поза рідним краєм найбільшим українським комплексом, який може рідний край репрезентувати. Це значить, що може і має змогу заманіфестувати властиві почування подавляючої більшости народу. І ось із цього боку є важне те, що буде проголошене на Маніфестації Державної Думки, яка відбудеться в Ню Йорку в Карнегі Гол 1-го вересня б. р. Не сумніваємося що ця маніфестація випаде достойно щодо змісту і форми та що виказуе дійсну силу правдивої української державницької думки.

БОЙКОТ, ЧИ НІ?

(Дискусійний голос, надісланий з Галичини).

Виборча акція є вже в ході, але більше зі сторони уряду, ніж зі сторони суспільности. Уряд має згори установлений виборчий календарик і його держиться. Щодо польської суспільности по польських ґешлях, то нема нам потреби нею займатись. Вона може вибори бойкотувати або ні. Нас це мало обходить, бо це ведеться боротьба польських партій за владу. Якщо та або інша польська партія збойкотує вибори, то Поляки як народ нічого на тім не стратять. Інакше стоїть справа на наших землях, де всі Поляки як один муж підуть до голосування. І це треба Українцям мати на увазі, коли приходиться рішати, чи йти до виборів, чи ні. Проти участи Українців у виборах агітують передовсім радикальний „Громадський Голос" і „Батьківщина", котра пропаґує „єдиний фронт". В обох органах тасама нута: українські посли — мовляв — які вийдуть з отсих виборів, не будуть вповні незалежні, бо будуть мати „моральні" (або навіть і „формальні") зобовязання супроти уряду, без згоди якого їх кандидатури не моглиб пройти крізь окружні зібрання („колеґії").

Цього роду арґументи виказують брак віри у власні сили, брак віри і до своїх земляків, громадянських діячів, брак віри в українську мораль та в український розум.

Бойкот виборів — це є пасивність, це брак акції — а наш народ і так вже досить хорий, аж надто хорий на брак акції.

Декотрі часописи, котрі є за акцію, за участь у виборах, наводжують яко сильний арґумент, що нам, Українцям у Польщі — бойкот, абстиненція були все шкідливі. І так кажуть передовсім про бойкот першого перепису населення в Польщі 1921 року, що він дуже значно викривив статистику населення в Польщі на шкоду Українців, зменшуючи загальне число і відсоток Українців у Польщі і збільшуючи відсоток Поляків. Ця у високій мірі некорисна для нас статистика мала потім у високій мірі некорисні для нас наслідки. Бо на ній покликувались опісля Поляки за границею; вона стала потому і претекстом до ліквідації українського народнього шкільництва на українських землях у Польщі.

Інакше вже треба глядіти на справу бойкоту соймових виборів в **1922** році. Противники цього бойкоту кажуть, що внаслідок нього повиходили такі посли як Ількив, котрі потім складали іменем українського народу публичні заяви, котрі були для нього просто погубні.

Що такі заяви були — це правда, але не треба забувати, що тоді справа приналежности східньої Галичини не була іще вирішена, і що просто наше достоїнство народне заказувало нам брати участь у виборах до парляменту держави, до котрої ми ще формально не були долучені.

Зате більше слушним є закид, зроблений нашим недавнім послам за це, що не хотіли взяти участи у нарадах комісійних над новою конституцією і новою ординацією виборчою, бо тоді вони моглиб бути бодай вчасти менше для нас некорисними ніж вони є. Зрештою посол є вибраний для акції, а не для абстиненції, а знане правило обовязує вже здавна, що неприсутні — усе програють.

Але придивімся безсторонньо ситуації:

І так, ми можемо виступити підчас виборів зовсім **незалежно**, не оглядаючись на нікого. Тоді ризикуємо, що з виборів не вийде взагалі **ніодин** український посол. Іменно нова виборча ординація узалежнює вибір посла передовсім від окружних виборчих зборів, в яких ми не будемо мати не то своєї більшости, але навіть одної четвертини, конечної для принятя кандидата на лісту кандидатів. Колиж хочемо взяти участь у виборах і **дійсно** вибрати **своїх послів**, то це при новій виборчій ординації можливе тільки під одною умовою, а то, що українські кандидати будуть приняті на лісти, уложені окружними виборчими зборами (колеґіями). А це можливим може бути лише в дорозі компромісу з Поляками, бо в противнім випадку не будемо могти мати в тих „колеґіях" навіть тої четвертини, яка є потрібна до принятя нашого кандидата на лісту.

Так справа стоїть, бо так штучно є зложена виборча ординація. І лише в тій дорозі можливо нам буде вибрати до сойму бодай кількох визначніших наших політиків.

Інша справа, що ті торги між самими нашими „визначнішими політиками" за мандати є річчю несмачною — але що ж робити? Нам належиться властиво 40 мандатів, а тимчасом уряд призначив для галицьких Українців заледви 15, і то з того хоче іще 2, 3, або і більше мандатів дати кацапам (дарма, що хоче їм відобрати львівський „Народний Дім"). Митрополит Шептицький хоче мати послом свого редактора Кузьмовича, а еп. Хомишин їздив аж до Варшави за мандатом для свого адвоката д-ра Волянського, а по змозі і для д-ра Назарука. Львів взагалі — старається накинути провінції своїх кандидатів, а провінція бороняться і хоче своїх. Та подібні річи всюди бувають.

Накінець додамо, що бойкот виборів міг би допомогти якимсь національно-непевним елементам до побіди — і тому ті, що за нього аґітують, перебирають велику відповідальність на себе перед народом і історією.

Іван Замарстинівський.

ПОЛЯКИ ПРО УЧАСТЬ УКРАЇНЦІВ У ВИБОРАХ

„Варшавскі Дзєннік Народови", орган вшехполяків, заговорив про українську участь у виборах до польського сойму і сенату. Не будемо тут передавати тих нісенітниць, що їх газета виписує на тему О. У. Н., а ограничимось тільки до того, що пишеться про вибори.

„В. Дз. Народови" подає, що керманичі „найбільшої української партії, УНДО" ввійшли на шлях порозуміння з польським урядом і „закинули давню методу закордонної пропаганди і неґації в Польщі". А далі читаємо таке:

„Давніше УНДО не ставило в соймі внеску за автономію, лякаючися, що це йому порахують за визнання польської держави; сьогодня йде УНДО до виборів, бойкотованих цілим польським, незалежним політичним табором".

Та, не зважаючи на цю зміну, „В. Дз. Народови" таки не вірить у льояльність УНДО і пише щодо цього таке:

„Очевидно, з того не слід витягати внесків, будьтоби Українці навернулись до польської державности. Ні! Радше дійшли до висновку, що треба брате все, що дають, бо кращий воробець у жмені, ніж канарок на даху.

„Розважають собі Українці з УНДО так: з трох поліських округ не дістанемо нічого, бо там є інші кандидати. В пятьох волинських округах напевно вийдуть пять Українців з Б. Б., то ліпший рижик, як ніщо. Для УНДО залишається 15 округ у Галичині, не беручи під увагу двох округ Львова, зарезервованих для трох сенаторів і одного Жида. Коли УНДО погодиться з санацією, то може дістане по одному мандаті в кожній з округ; а коли ні, то санація знайде собі інших українських спільників. І так рішають не вибори, але окружні зібрання.

„В такому стані справ заключено спілку. Підчас голосування над конституцією всі Українці стрималися від голосування. Щойно пізніше українські соц.-радикали (в числі 5 послів) полапалися, що нічого за те не дістануть, бо санація не потребує двох спільників. Тому заявили, що до виборів не підуть".

ҐЕНЕАЛЬОҐІЯ ТА РОДОВІ ЗНАКИ УКРАЇНСЬКИХ РОДІВ

Можна багато написати про значіння для нації роду, звязаних з ним родових традицій, як також про культ роду в нас і в інших народів та вплив того культу на розвиток нації й удосконалення державних форм її життя.

Але цю многоважну тему залишимо нашим історикам-дослідувачам. Сподіваємося, що в звязку з нижче поданими рядками ця тема їх зацікавить і на сторінках нашої, ширше доступної, преси, побачимо висвітлення того питання.

В старих часах, а також у новіших аж до революції в Росії й Австрії, роди українські, визнані шляхотськими, вносили до родових книг і мали родові знаки-герби. Але ці вписи провадженo до чужих книг і надавання шляхоцтва було актом чужої ласки, за вислугу чужим інтересам.

Властиво чисто українського культу роду, в широкому розумінні, як теж українських родових знаків, ми не мали. Здається, що це так, хіба може за виключенням династії Рюриковичів і їх родового знаку — тризуба.

Той брак культу роду, що переходить віки, та недостача видимих знаків родової відрубности й записів до родових книг, спинив у нас розвиток родової традиції й, припускаю, навіть, що це затяжило й на нашому державному життю.

На мою думку, наспів час, коли культ роду й спільного родового знаку слід поставити в цілій ширині.

Події з часів української революції привернули нам багато родів, що колись відпали, але мають старий і родовий культ. Чимало є родів, що мають культуру роду й давно вже в українському руcі відомі. Але поруч з тим виникло багато нових родів, які старого культу роду не мають, а який їм треба прищепити, щоб рід закріпити й увести в нього родову традицію.

Очевидячки, тут не йде справа про надавання шляхотства. Мова тільки про форму й установу, яка буде реєструвати українські роди та їхні старі й нові родові знаки, буде хоронити родові документи.

Гадаю, що такі вписи також спричинились до заохоти до студій над своїм родом. І багато того, що малоб загинути безповоротно в приватних родинних архівах, побачить світ і опиниться бодай у реєстраційному родовому осередку.

Не будемо описувати тут техніки праці такого осередку.

Думаємо, що для земель під Польщею природній осередок міг би повстати при Науковому Т-ві у Львові, для Закарпаття в Ужгороді, для еміграції, скажім, при Музеї в Празі.

Кожний рід дістав би відповідну сторінку в родових книгах, а родові документи й, обовязково, родові світлини всілякого роду складаноб до індивідуальних течок.

Щодо самих родових знаків, то наші наукові сили з нашими ґрафіками мусілиб заняться справою українського гербівництва й виробити загальні основи, на яких мусить бути побудований український родовий знак, пристосовуючись до загальних графічних засад гербознавства.

Піддаючи ці думки під дискусію, я дуже радий був би почути авторитетні голоси в цій справі, яка давно мене цікавить, а також голоси родів українських родів. — („Новий Час").

Евген Архипенко.

ЧОМУ?

Чому сниться мені
Моє рідне село,
Як я на чужині
І давно це було?

Чому думка давить
В самотині нудній?
А серденько болить
І що хвилі в вирій

Полетілаб душа
В рідний коханий край,
Де лісова тиша,
За селом зелен гай.

Дм. Словітський.

УЛАС САМЧУК.

ВОЛИНЬ

Роман-хроніка у 3-ох частинах.

Частина І.

КУДИ ТЕЧЕ ТА РІЧКА?

Передрук заборонюється. — Авторскі права застережені.

— 27 —

— Дядьку Матвію... Підіть но... Хай йому чистець, отак капіти тут...

Але Матвій одмовляється... Він, мовляв, так і так, не знає що, як буде... Чи буде він ще купувати, чи ні, бо звязався з Григорчуком і мусить вилічити йому пів тисячки рубликів. А сюди вже, далебі, і духу не вистане, не потягне зо свого господарства більше. Він прийшов тільки так, подивитися, послухати, як то люди купуватимуть, а сам то гай, гай!

— Чого ж гай, гай! — вставляє слово Мартин, який стояв троха осторінь і прийшов сюди також „тільки подивитися та послухати".

— Ноо, — киває головою Матвій і збиває на потилицю свого засмальцованого кашкета. — Воно б то того... Хм... Розуміється. Та звідки його попеці?... — Він думає, що й Мартин може піти до пана і все не згірше від нього... очухрати...

Мартин є справді дуже поважним господарем, але до нього всі вже з обережністю. Всі переконані, що Мартин має, що зветься, через губу, а тому не личило б вже до цієї купівлі втручатися. Ласувати на той клапоть землі такому багатієві не подобає...

Всі дядьки так і гадали і хоча вголос цього не висловлювали, одначе і на Мартина голосувати стримувалися. Мовляв, пошли його туди... Діло то він зробить зробить, але й віддубасить собі десятин пять. А на них же тутка з десяток кожухів чигає... Він, правда, досить в таких справах має сприту та смикалки, але на цей раз хай вже краще без нього... Не тому, щоб він нечесний був. Щоб борони Боже. Цього за Мартином ніхто не помічав, але кожна курка на те й гребе, щоб щось вигребти. Так і людина...

Мартин не дав довго чекати та був в непевному стані. Він, видно, хотів виказати свою добродушність, підходить швидко до Матвія і не без заздрости в голосі:

— Аа, нічого вам, дядьку Матвію, пишати губи. Ми думаємо, що й для вас земля потрібна, і то не пів, а ціла десятина. Ми мусимо, люди, лічитись з тим, що це наша остання купівля... Що навколо деревня вже більше не має продатньої землі. Наші діти не матимуть уже ні то чверти, а й місця на хату купити. Хіба, як вмре, то сяжень на Могилках відміряють, це все... Ото ж як купувати, то купувати. І зробити це треба як слід, з толком і розумом. Ви, дядьку, Матвію, мусите піти і порозумітись з паном... Я б пішов сам, але мені не випадає, не личить. На землю я й не чигаю. Мені йде лише про клапоть стависька та млинок. Але цього навряд чи й добуся, бо не знати, чи то продаватиметься.

Юрба прогула на це щось невиразне... Ні то одобрювали Мартинові слова, ні то заперечували.

Одні щось бубоніли, що це, мовляв, діло. Що треба знати, що там пан думає, а інші щось гули, що й розібрати тяжко.

А Мартин давав Матвієві таку раду:

— Що там не кажіть, то вам треба десятину землі. Ви вже на це у громади заслужили... Я чув так, що як вже взнаємо, що і як, що можна буде направду поважно думати про купівлю, то треба діло обмірковати. Треба мати на це хист. Треба не пересолити, не переперчити... Ото ж, хто це не зробить, то даремно не зробити. А кому це краще зробити, як не вам? Ви ж подумайте. І найздались і набідкались... Не жарт, коли ви гроші везете, а ще й які гроші, про це все село знає. А що за те дістали. Рубля від пана на горілку, і то тоді вам київський босяк з кишені цілу десятку карбованців висмикнув. Хай йому біс, коли вже брати й валити на свої барки і нічого за те не мати. Я сам готов за те з „миром" говорити, коли тільки дійде до діла...

Матвій одразу зрозумів Мартина. Це лис. Обкоюже, а при цьому і за себе, звісно, не забуває. Але щодо Матвія, то він має рацію, і то велику. Мартин не дурний, але він також знає, що всяка праця є праця і вона мусить оплачуватись... Ви гляньте он на Чехів на Німців — говорить він завше... Там тобі палець об палець даром не стукне. Але як вже щось зробить, то зробить. І в цьому велика рація...

Матвій роздумував. Можливість набути ще одну десятину підкуплювала його надзвичайно... Це вже було б цілих сім десятин, а за пару років може ще як додав би і його бухгалтерія... Уродиви було б сяк так забезпечені.

А люду, як тої води в повінь... Все прибуває і прибуває... Ціле широке подвіря, парк — скрізь повно, скрізь товчуться, гармідерять, бідкаються... Погода почала капсіти. Небо насупилось, знижчало, здається, аж на голови людям налягло. Ось-ось розплачеться.

І Матвій дався умовити. У двох з дядьком Харитоном, Матвієвим сусідом по лебедській землі, пішли вони до панських покоїв. Люди ж, розбившись на гурти, гомоніли і чекали...

Щоб стати поважним, статочним, Матвієві не спричинило великих труднощів. Він і так ніколи не виглядав неповажним. Ішов до покоїв і думав, що і що має говорити. Він мусить все толково і розумно. Зайвого, солодкого, підлесливого, отого, як висловлювався, „лисячого" він не міг терпіти. „Коли ти людина поважна, то тобі соромно робити з себе посміховисько" — добавляв він нераз.

Покої низенькі, старовинні. У дверях Матвій змушений схиляти голову. Вони, видно, не для людей, а якихось увертів робилені.. Оконом, видно, на свій зріст їх розміряв, бо він не вже ж мають бути такими Матвіями. Зате скрізь у них затишно, утульно. Скрізь відчувається ситість, вигідність. Уже передпокій один чого вартий. Килими перські, тапчанчик мягкий (чому, невідомо). Кілька мягких ослончиків та плетених крісел.

— Не знаю, чи втримав би, коли б сів — міркував Матвій, дивлячись на ті турецькі забавки.

— Як кріт — подумав Матвій... А де то він є?...

І хто його на таких стільцях може сидіти? Пан? Та ж він найменше пудів вісім важить, жлукто таке... Пані також не менше, як не більше... Одна донька... Доньку мав дійсно нічого собі. Одну її й мав, але та панна на людину подібна. Зросту не високого, але струнка ніжна, голос дзвінкий; одна вада, що літери „р" як слід не вимовить. Замісць „руска", виходило „луска", а замісць Ревска, — Левска... Її так і прозвали в школі Левскою...

Пана дома не було. Він був у містечку, а за нього говорив його заступник, чи писар, чи „повітра" зна, що він таке... Цей молодий і на диво тоненький панок хлюстоватого вигляду, як пізніше його означив Матвій, дуже натягнуто й роблено — поважно заявив, що пан, мовляв, так і так... Дістав від княгині з Парижа телеграму, що цей маєток продасть, але коли, невідомо. Панич думає, що це буде хутко і що пан виїхав до міста навмисне, щоб швидше дістати докладніші відомості. Все залежатиме від тих вісток, які привезе з собою пан. Але це безперечно скоро не буде, бо вже пізно. Хоча б пан і приїхав, то він би не захотів мати діла з людьми вже так зараз. Хіба що завтра. Подруге, тут стільки навалило людей, що зо всіма ніхто балакати не зможе. Люди мусітимуть вибрати від себе уповноважених і передати в їх руки ведення цілої справи.

А тепер він бажає дядькам всього найкращого і не має нічого більше сказати. Ага. Хіба що це: щодо продажі Застава, то мова йде тільки про одну його південно-східню частину за ставом та млином. Решту землі затримує за собою пан окремо.

Звичайно все це було висказане чудесною росiйщиною, що нашим дядькам не робило ніяких несподіванок.

Хіба ж панок може якось розмовляти... На те він і панок, такий тоненький. Натеє обличчя його так густо всипане ластовинням... Волосся його мягке й світле, ніби у ляльки... А які у нього довгі й прозорі на руках пальці. Вони ій-бо, можуть поломитися, як скло.

(Далі буде).

Гумор гімназистів.

Один абітурієнт залучив до подання перед матурою таке:

„Уродився я в Піддубцях, оженився в Печихвостах, а про мою смерть вирішить матура".

ОФІНОР

МОСКАЛІ Й СТОРІЧЧЯ КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

Офінор повідомляє з Парижа, що в колах російської еміґрації виникла думка відсвяткувати сторіччя заснування київського університету св. Володимира, яке припадає на цей день цього року. Орґанізатори святкування випустили відозву, в якій зазначають, що підставою святкування є роля київського університету як огнища російської культури на Україні та головного знаряддя російського уряду для боротьби з українськими й польськими впливами. Цей виступ Москалів та Малоросів показує, що, не вважаючи на 18 років еміґраційного життя, вони стоять на засадах, що мали їх діди підчас заснування університету в Києві.

РОЗКОПИ У ВИШГОРОДІ НАД ДНІПРОМ.

Офінор одержав відомости з Києва, що з ініціятиви Московського Історичного Музею в славному Вишгороді над Дніпром, колишній резиденції княгині Ольги та князя Володимира, мають бути зроблені розкопи на місці, де були колись славні тереми перших українських князів. Київським ученим завше добре було відомо, що розкопи у Вишгороді мусять дати надзвичайно цінні матеріяли для історії України, але від підприняття їх все стримувалися, з огляду на те, що Москва старалася всі цінні знахідки вивезти до себе, щоб таким чином тісніше звязати свою історію з українською. Тому є дуже цікавим, що й тепер, у так званій Українській Републиці, ініціятива розкопів виходить від московського музею, який, очевидно, забере собі львину частину здобутого. Вишгород є мале містечко над Дніпром, яке в ясні дні добре видно з Києва. Кияни залюбки їздили туди пароплавами, або човнами і проводили час на румовищах старих замків та валів. Два кільометри від Вишгорода стоїть Межигірський манастир, вславлений Шевченком, і там же знаходилася знаменита фабрика межигірської порцеляни.

СПРАВА ВАСИЛЯ ВИШИВАНОГО.

Французька комуністична й соціялістична преса продовжує, як повідомляє Офінор з Парижа, гостру кампанію проти Василя Вишиваного в звязку з відомою справою. Цікаво відмітити, що кампанія ця носить настільки ясно підкреслений політичний характер, що решта французької преси, яка завше була ласою до всяких сензацій, не друкує про цю справу ані слова. Це становище великої преси найбільше дратує комуністів, які, не маючи перед собою ніякого супротивника, мусять що дня повторювати те саме. Згідно з відомостями з певного джерела, цю всю справу зорґанізував один бувший український дипльомат на поручення одної ворожої до Габсбурґів держави і її ширико підтримують Москалі.

ПОВЕРНЕННЯ МАЙНА ГАБСБУРҐАМ.

Офінор повідомляє з Відня, що майно родини Габсбурґів, яке, згідно з останнім розпорядженням уряду, має бути їм повернене, оцінюють на 1,500,000,000 шілінґів. Воно складається з палат, музеїв, будинків, збірок та 25,000 гектарів землі. Держава лишає собі, та й то певне тимчасово, лише палати Бурґ та Шенбрун, як належні нації. Цікаво зазначити, що це майно, якому позаздрив би Крез, є лише меншою частиною майна цісарської родини, бо більша частина на його залишилася в Чехословаччині, Мадярщині та Польщі, де Габсбурґи мали величезні маєтки. Повернене майно належить лише родині останнього цісаря, бо маєтки решти Габсбурґів не були сконфісковані.

СВОЯ СВОЇХ НЕ ПОЗНАША.

Як повідомляє з Парижа Офінор, останніми часами між правою частиною російської еміґрації і великим князем Кирилом, претендентом на російський трон, зайшли великі непорозуміння, які можуть привести до великого розколу. В той час, коли „младороси", які є головною підпорою леґітимістичного руху, заявили себе готовими співпрацювати з большевиками для оборони відбудованої „єдиної неделімої", заступник Кирила в Харбіні, ген. Кісліцин, проголосив з доручення князя хрестовий похід проти большевиків у союзі „хоч з чортом". З огляду на таку розбіжність політики російські праві кола звернулися безпосередньо до князя Кирила по розяснення й одержали маніфест, який ще більше заплутав справу. Будучий цар заявляє, що з одного боку він ворог комунізму, а з другого не може допустити вмішування чужинців у російські справи. Таким чином кожна сторона може толкувати його позицію на свою користь. Треба відмітити, що кн. Кирило є віддавна знаний зо свого опортунізму. В лютім 1917 року він єдиний з Романових звився до Таврійської палати з червоною стрічкою на грудях і віддав себе до розпорядимости Тимчасового Уряду, що між іншим не перешкодило йому першому виїхати за кордон.

ПРИПИНЕННЯ ПРАЦІ УКРАЇНСЬКОГО ПРЕСОВОГО БЮРА В ЖЕНЕВІ.

Офінор повідомляє з Женеви, що Українське Пресове Бюро, засноване там три роки тому, припинило свою працю. Ще не знати, чи це буде тимчасове чи дефінітивне припинення, але в кожному випадку відсутність цього бюра, на чолі якого стояв відомий український журналіст Данько, буде болючо відчута українською пресою. Бюро подавало відомости з життя Ліґи Націй, зі швайцарської та німецької преси, з большевицької преси та статті на політичні теми.

УВАГА! УВАГА!

ПРЕДСТАВНИКИ НАЦІОНАЛЬНИХ ТОВАРИСТВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ НА ДЕРЖАВНИЦЬКУ МАНІФЕСТАЦІЮ!

ПОДАЄМО ДО ВІДОМА, ЩО

ЗБОРИ ПРЕЗИДІЇ МАНІФЕСТ. КОМІТЕТУ

ТА ВСІХ ПРЕДСТАВНИКІВ ТОВАРИСТВ ВІДБУДУТЬСЯ

В ПЯТНИЦЮ, ДНЯ 23-ГО СЕРПНЯ (AUGUST) 1935 РОКУ

В 8-МІЙ ГОДИНІ ВВЕЧІР

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ, 217-219 ІСТ 6-та ВУЛИЦЯ, НЮ ЙОРК, Н. Й.

Ті представники, що взяли тікети до розпродажу, мають принести гроші за розпродані тікети, а нерозпродані тікети продавати ще дальше.

Просимо всіх представників обовязково прибути, бо є дуже важливі справи до полагодження.

Президія Маніфестаційного Комітету.

ЗВІДОМЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО БЮРА В ЛОНДОНІ

Петиція в українській справі перед Комітетом Трох.

В грудні минулого року внесла група брітійських послів (усіх партій) петицію до Союза Націй у справі дрібних переслідувань українського населення органами польської влади.

Дня 15 липня поставив посол Рис Дж. Дейвис запит до міністра справ закордонних, щоб він повідомив послів про долю тої петиції.

Сер Самуель Гор відповів п. послови Дейвисови, що ґенеральний секретар Союза Націй передав петицію ще дня 31 січня польському делеґатови, щоби польський уряд, згідно з принятою формою, подав свої завваги. Тому, що польський уряд не відповів протягом принятого речення, себто протягом трох тижнів, ґенеральний секретар Союза Націй передав справу Раді Союза Націй. Тепер петицію розглядає Комітет Трох.

Відчит на українську тему.

Клюб Ротаріїв у місті Брайтон (найбільший курортовий місцевости полудневої Англії) улаштував 31 липня ц. р. літнє приняття-обід і на головного бесідника запрохав одного з членів Анґльо-Українського Комітету з Лондону, щоб виголосив відчит про значіння українського питання для Великої Британії.

Відчит викликав дуже велике зацікавлення, а предсідник, дякуючи гостеви за незвичайно займаючий виклад, висловив сподівання, що відчити на українські теми повинні влаштувати у інші відділи Клюбів Ротаріїв.

Помер син лорда Дікінсона.

В суботу, 27 липня, помер після операції дост. Річард Дікінсон, у 38-му році життя, одинокий син лорда Дікінсона.

Лорд Дікінсон дуже добре відомий українському загалови з його виступів в обороні України при всяких нагодах. Він є також одним з визначних членів Анґльо-Українського Комітету.

Знаючи, що український загал буде співчувати лордови і леді Дікінсон з причини їхньої болючої втрати, Українське Бюро вислало їм кондоленції а запевненням, що все українське громадянство боліє разом з ними.

Українець відзначений Королівською Академією Мистецтва в Лондоні.

Між чотирма абсольвентами Королівської Академії Мистецтва у Лондоні, які одержали цього року відзначення і нагороди за мистецький осяг, знаходиться також наш земляк, п. Олександер Даркович, одинокий Українець, який покінчив цю академію.

Згадку про осяг п. Дарковича подав також лондонський денник „Таймс" з 20 м. м. в статті з нагоди закінчення року академії та улаштованої нею вистави образів. П. Даркович був заступлений на виставі кільканадцятьма експонатами, з яких особливу увагу звертав на себе автопортрет та незвичайно живо підхоплені рисунки з англійського й українського життя.

П. Олександер Даркович приїхав до Лондону перед трома роками з Канади, куди його батьки переселися з Волині, та як одинокий Українець вступив на малярський відділ Королівської Академії Мистецтва.

Вже першого року своїх студій звернув на себе увагу професорів своєю здібністю та оригінальністю в підбиранню й виконуванню композицій.

Крім дипльому і нагороди одержав п. Даркович іще й окремий лист із признанням від лондонської шкільної ради, через ректорат академії.

ПРОТИ КРАЯННЯ ЖИВОГО ТІЛА.

Часто чуємо: „Політична карта Европи, визначена повоєнними договорами — вічна, непорушна і свята. Хто її намагається нарушити, той ворог мира, ворог людства". Так звичайно говорять і пишуть ті, що вже їм до нічого змагати, що здобули все, до чого в данній добі змагали.

Хто не закінчив своїх життєвих завдань, хто не завершив своїх національних змагань, той не числиться зі страхом, що його можуть назвати „ворогом людства", „ворохобником" і т. д. Поглядову лекцію того дають нам ріжні народи, а між іншими Поляки.

„Ілюстровани Курєр Цодзенни" (отой „славний" краківський Курієрок) доносить, що в неділю, 28. липня, польське місто Тешин було свідком могутньої маніфестації. 15,000 Поляків прибули в той день до Тешина, щоби:

„запротестувати **проти кривди**, яка стрінула перед 15-ма роками польський нарід, **через покраяння живого тіла на дві частини**".

Проти чого протестують Поляки?

А от перед 15-ма роками (28 липня 1920 р.) Рада Амбасадорів рішила, що частина так званого Тешинського Шлеська має належати до Чехословаччини, а частина до Польщі. Ґраницю між обома державами проведено через місто Тешин. У Шлеську, що припав Чехословаччині живуть кількасять тисяч Поляків. І от за тих Поляків Польща ніяк не може забути. Поляки вважають це кривдою і при кожній нагоді пригадують собі і світови, що друга частина Шлеська мусить вернутись Польщі.

Підчас недільної маніфестації в Тешині промовляли ріжні польські діячі. Якийсь п. Жиман пригадав слова марш. Пілсудського, котрий у 1919 р. сказав отверто делеґації тешинських Поляків таке: „Шлеськ був і є польський і Поляки ніколи Шлеська не виречуться. Ми вас ніколи не вречемося, чекайте з довірям і вірою".

Ті слова — говорив п. Жиман — не є тестаментом, але **приказом**. А до ген. інспектора армії, ген. Ридза Смігло го, маніфестанти вислали депешу, в якій пригадують йому слова, висказані пок. Пілсудським.

Інший бесідник, п. Русінек-Воліцький, обговорював трагічне положення польскої людности по другім боці границі, яку там переслідують і винародовлюють. Але „польська молодь і польська школа — говорив він — бореться за свою екзистенцію просто в геройський спосіб. Їм шлемо слова поздоровлення і бадьорости". А багатотисячна маса нагороджувала слова бесідників ентузіястичними оплесками...

Є народи на світі, які з легким серцем резиґнують не то з одного міста, не то з кількадесять тисяч своїх родимців, але з цілих провінцій, країв, з мілїонів земляків. Є народи, які не мають відчуття своїх національних границь і їх не боронять. Є народи, для яких межі визначують чужі і вони їх приймають за свої. З таким світовідчуванням ніколи не здобудуть волі.

Нації, сильні не числом, але **духом**, ніколи не резиґнують з найвищих національних цілей: повної волі, повного зєдинення. Поляки дають нам того яскравий приклад.

З ПОДОРОЖНІХ КАРТИН

Вулицями Тріполісу.

Поволі волочимося закамарками Ес Сіяга, як довго дожидана добича торговців сріблом, що з усіх сторін виринають із своїх засідок. Але їх жагучі наступи перемагає наша незломність, наше безперестанне відмахування головою, хоч що правда, гарного й цінного краму тут доволі. Бачимо срібні чаші, срібні касетки, нараменники, мережчаті півмісяці й багато тонко позолочених, філіґранових прикрас. А скрізь із відчинених крамниць доходять до нас відгуки молотів та скрипливих пилок; облича працюючих схиляються там над малими ковалами, — цеж тут 50, а то й 60 одних і тих самих робітень при одній вулиці.

А он — вулиця кравців. З підгорненими під себе ногами сидять тут два, три, чи там чотири чоловіки на долівці своєї хижки, і вони шиють. Шиють іноді й до пізної ночі. Тільки кравці, що шиють камізельки, мають свої робітні деінде. Вони вигаптовують срібними нитками мистецькі подоби на шовкових китайках червоної, зеленої і фіялкової краски, і такі камізельки побачите ви тут у всіх, причім є вони тільки прикрасою одягу, бо не настільки широкі, щоб можна їх застібнути.

Та тут вам гурт якихось прохожих. На ногах у них патинки, на бедрах аж до колін білі ногавиці, а поверх них біла сорочка, якої придол тріпочеться свобідно під подуви вітру, далік невеличка оздобна камізелька на голові фез а обличе з рідким заростом.

Це Жиди (їх у Тріполісі більше ніж 6 тисяч).

Крім того зодягаються вони ще в баракан, тобто в широку вовняну білу хустку, якою обвивають усе тіло. Одначе бідніші з них не носять патинків, тому майже половина населення ходить босо.

Але проти наступу европейських звичаїв Араби змагаються далеко впертіше, ніж Жиди. От багато Жидів зодягається цілком, або хоч частинно по европейськи, тоді, коли того між Арабами не побачите. Ніякий же правовірний Араб, — а правовірні вони тут усі — не надягне вам европейського капелюха й не буде носити европейського одягу. І таксамо ніяка арабська жінка не почуває охоти покинути звичай носити заслонку. От наш готелевий хлопець Магмут уже за кілька днів вінчається. Але тому, що свої судженої він досі не бачив без серпанка, він, сердега, ще завжди не знає, яка вона ота його наречена, потішаючись притім лиш одним, а саме непохитним переконанням про те, що чейже його матір не могла підібрати йому негодящої жінки. Отак примани европейського звичаю тут не мали ще часу вкорінитися настільки, щоб підкопати гаразд і ще завжди дуже глибоко закріплені основи магомеданського життя.

Але ходім ми вулицями Тріполісу далі! Ось знову ремісницьке середовище — шевці. Але Які маленькі їх робітні! Півтора метра вглиб, на метер уширш, один дзиґличок, на ньому дрібний чоловічок і купка шматочків шкіри. Патинки й сандали виробляють ті шевці, гаптовані сандальчики для жінок до ношення в хаті, а на вулицю міцні тверді сандали таксамо, як і жовті та червоні черевики зі шкіряними фіґурами в ріжних красках, що їх на черевики нашивається, причім підошви в таких черевиках не гладкі, а волохаті.

А вже незлічені є — робітні ткацькі. От саме така централя: може яких дванадцять робітень, зосереджених довкола одного просторого подвіря: тут вироби самі шовкові, а там вовняні та з єгипетської бавовни, яку в останньому часі почали заступати бавовною з Киренаїки, тобто зі східньої частини італійської території. А робітень цих багато, бо відомож, багато рогіжок та килимів домагається всяке й найменше господарство на Сході. Притімже скрізь — справді мистецькі шкіряні вирібки. От шкіряні подушки й подушечки, пошиті з ріжнобарвних шкіряних шматків, і не дорогі, бо по два шілінґи від штуки. А тут широкі пів метра високі, циліндричного строю крісла, теж такі дешеві й догідні, — вироби, яких виготовлюванням уславилися головно мешканці місцевости Мізурота, віддаленої від Тріполісу 250 км.

Але головна атракція крамарських яток у Тріполісі — це десятки тисяч гадючих шкір, розвішених і виставлених тут на продаж. Та дивлячись на них й обмірковуючи їх ціни, европейський подорожний починає дивуватись на помітну дорожнечу відносно черевиків із згаданої шкірки, проданих у столицях Европи. Бож за ціну пять до дванацятьох шілінґів можна в Тріполісі купити шкіру з вужів-давунів, довгу три, чотири й пять метрів. Особливож сильну, тонку линовищем шкірку одержують там зі шкіри гадюки люцертолі, а всі ті скарби наспівають до Тріполісу з Судану в правилі на верблюдах, причім ви крім шкір із вужів та гадюк, бачите, ще й звершені гори шкірок з маленької газелі, що її Араби зовуть діхдіх. Найбільшиж крамниці цього роду є при вулиці Сук-Ет-Турк, найголовнішій з усіх вулиць у старій частині міста.

(З німецького переклав **д-р Остап Грицай**).

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

FIRST UKRAINIAN WORK OF FICTION PUBLISHED IN U. S.

Lost Shadows. By Osyp Turiansky. Empire Books New York. $2.

Sixty thousand prisoners of war marched by their captors, the Serbs, across the Albanian mountains toward Italy in 1915 when the Serbs were no longer able to withstand the withering assault of the Austro-German offensive.

A party of seven men managed to escape from their Serbian guards, but became lost in the snow of the mountains. One died shortly afterwards, and with his clothing the others started a fire and managed to keep alive, although they had no food. Gradually insanity and then death overtook the group. When they were found by Ukrainian friends, only the author of this book was still alive.

Osyp Turiansky lived until 1933, dying then of gastric disorders resulting from the deadly hunger he had experienced in the Albanian mountains. He wrote "Lost Shadows" during his captivity in Italy, and the success of the novel established him as one of the foremost writers of eastern Europe.

The translation is the first one of a Ukrainian work of fiction to be published in the United States. Although the novel deals principally with psychological reaction rather than physical action, for the author describes the mental suffering and agony of his characters instead of the physical brutalities of war, the translator has preserved to a great extent the style and structure of the original and frequently has translated literally to retain the strength of expression.

The style is terse and the present tense is used repeatedly for some short passages in order to increase the effectiveness of emotional situations, although the past tense is employed when action is narrated.

Beautifully and poetically written, the book is unusually powerful and intensely interesting. It should be one of the most lasting novels inspired by the World War.

L. B. M.

(The Lexington Leader, Lexington, Kentucky, July 21, 1935).

Чуда природи.

Пан Пнячкевич іде з жінкою до менажерії.

— Тут, прошу панства, — пояснює сторож цирку — бачите сміючуся гиєну. Це незвичайно цікавий оказ. Їсть раз на 10 днів, а пє тільки що три тижні...

— То чого вона сміється? — дивується Пнячкевич.

Прийшов батько з конференції і каже до сина:

— Ой, небоже! Як надалі будеш так легковажити собі науку, то будеш директором!...

На торзі купує наш селянин у Жида коня.

— Кілько за шкапу?

— Яку шкапу? Це кінь.

— Алеж він кривий!

— А хіба ти з ним на „висьціґі" поїдеш?

— Він і без зубів!

— А чи він потребує горіхи гризти?

— Та бо він і язика не має.

— Він не адвокат, — говорити не потребує.

— І сліпий!

— Він і так газети читати не буде, бо він анальфабета.

— Срулю, таж він іти не може!

— Пощо йому ходити? Це панський кінь, він потребує тільки їздити.

В старім замку.

— Чи можна оглянути замок?

— Прошу дуже. Зараз вас проведу.

— Не трудіться, я тут був раз королем.

Безличність.

Пан Забудько був забудькуватий. Раз вийшов із хати до міста та в половині дороги пригадав собі, що не замкнув пивниці. Вертається домів, бере ключі, йде до пивниці, замикає її на колодку і спокійно йде до міста.

Коли вечором вернувсь до хати, то побачив, що перед його мешканням стояв сусід, блідий зі злости.

— Це безличність — каже — ви замкнули мою жінку в своїй пивниці!

ТАРЗАН І ПРОЛЕВ. (99)

Із приковуючим острахом Ронда й Тарзан переходили в своїм умі поодинокі події з оповідання в такій черзі, як озвірілий учений їм розкривав. „Тут були тисячі горилів. Я затроював їхні харчі, стріляв на них з лука. Але трійло лише чнечулювало і було мені помічним при делікатних операціях.

„Я вибрав їх зародкові клітини і на їх місце вставив людські зародкові клітини, що я їх забрав з гробів королів та шляхти в Вестмінстерському Ігуменаті. Літами слідив я горилів і моє розчарування росло, бо на зверх не було признак, що виміна зародків мала якийсь вплив.

„Але з часом я завважав, як зростала їх інтелігенція. Вони також ставали більше сварливі, більше лакомі, більше мстиві, загалом: вони почали зраджувати людські прикмети. Як їх розум зростав, я вчив їх рільництва й будівництва. За моїми вказівками вони збудували отсе місто, що я його назвав Лондон.

„Так назагал я перемінив горилів у людей!" Тарзан і Ронда поглянули одно на одного. В них обох ворушилась одна думка. Чи може отся тварина хоче тепер зробити навпаки і перемінити своїх людей на горилів? І чи вони обоє мають бути жертвами того звірського експерименту?

На годині граматики.

Учитель: Я пояснив вам саме про двояку будову речень із захованням цеї самої думки: Примірoм: „Пес, який гавкає, не кусає". Як буде виглядати речення відворотне?

Ученик: Блоха, яка кусає, не гавкає.